

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بی پناہی عصر حاضر و

پناہ راستین

دورہ پنجم، شمارہ اول

نام جزوه: بی‌پناهی عصر حاضر و پناه راستین
نویسنده: هیأت تحریریه موسسه در راه حق

ناشر: موسسه در راه حق

نوبت چاپ: مکرر

تاریخ چاپ: ۱۳۹۶ هـ ش

چاپخانه: سلمان فارسی

نشانی: قم، خیابان آیت الله مرعشی نجفی (ارم)

کوچه ۲۰ - پلاک ۱۰ - موسسه در راه حق

تلفن: ۲-۳۷۷۴۳۲۲۱ (۰۲۵)

www.darrahehaq.com

سامانه پاسخگویی پیامکی: ۱۰۰۰۲۲۲۳۳۳

رایگان

۴ / بی‌پناهی عصر حاضر و پناه راستین

فهرست مطالب

نیاز به ایمان و معنویت..... ۱۱

نیروی مقاومت مؤمن..... ۲۲

دوره پنجم، شماره یک / ۵

* از آغاز قرن بیستم تاکنون بیش از یک میلیارد نفر دست به خودکشی زده‌اند و جوانان بیشتر از دیگران خودکشی می‌کنند.^۱

* یک چهارم مردم اسکاندیناوی، یک سوم فرانسوی، دوپنجم مردم شوروی و یک‌دوم آمریکایی گرفتار مرض بی‌خوابی (در اثر نگرانی) هستند.^۲

* تلفات نظامی آمریکا در میدان‌های جنگ جهانی دوم سیصد هزار نظامی بود، ولی در همان مدت، دو میلیون آمریکایی بر اثر بیماری قلبی تلف

۱. اطلاعات هفتگی ۱۳۴۸/۸/۹.

۲. دانشمند ۱۳۴۹/۹/۱.

۶ / بی‌پناهی عصر حاضر و پناه راستین

شدند که نیمی از این رقم به سبب نگرانی بوده است.^۱

* در آلمان روزانه یک میلیون قرص خواب‌آور مصرف می‌شود!^۲

جهان متمدن و انسان قرن فضا نیز با بیماری نگرانی دست بگریبانست، این بلای نوین و بیماری قرن، دامن‌گیر بسیاری از آدم‌ها شده و همه را به نابودی تهدید می‌کند.

توسعه‌ی نگرانی و دلهره که ره‌آورد زندگی خشک ماشینی و معلول تمدن مادی غرب است،

۱. آئین زندگی، ص ۵۷.

۲. اطلاعات بانوان ۱۳۴۸/۲/۳۱.

دوره پنجم، شماره یک / ۷

آن چنان صاحب نظران را بیمناک ساخته است که آن را بزرگ‌ترین بیماری قرن نام نهاده‌اند.

نگرانی (ام الامراض) و سرچشمه‌ی تمام یا اغلب بیماری‌های روحی و جسمی می‌باشد. سوءهاضمه، زخم معده، زخم اثناعشر، سرطان، ناراحتی‌های قلبی، بی‌خوابی، سردرد، فلج، ورم و درد مفاصل رماتیسم و... حتی درد دندان و کرم خوردگی آن و یک‌سوم از امراض جلدی، ناشی از نگرانی و دل‌واپسی و هیجانات روحی است.^۱

دکتر الکسیس کارل می‌گوید: برای مبارزه با بیماری «آبله» در نیویورک که تنها هشت نفر بدان مبتلا شده و دو نفر تلفات داده بود، همه‌ی نیروها

۱. کلیدهای خوش‌بختی، ص ۲۶۳.

۸ / بی‌پناهی عصر حاضر و پناه راستین

بسیج شده در خانه‌ها را می‌زدند و مردم را مایه‌کوبی می‌کردند و متجاوز از دو هزار پزشک و پرستار بدون استراحت، شبانه‌روز کار می‌کردند و علاوه بر بیمارستان‌ها، مراکز آتش‌نشانی، کلاتری‌ها، حتی کارخانه‌ها، همه‌جا انبوه جمعیت، پشت سر هم در نوبت ایستاده بودند تا مایه‌کوبی شوند، ولی با آن‌که بیماری نگرانی ده هزار بار بیش از آبله تلفات به بار آورده است و به‌زودی یک‌دهم ساکنین فعلی نیویورک را از پای درخواهد آورد، کسی برای مبارزه با آن برنخاسته و در مدت عمرم حتی یک‌بار در خانه مرا برای مایه‌کوبی بر ضدّ این بیماری خطرناک به صدا درنیاورده‌اند!

دوره پنجم، شماره یک / ۹

نگرانی لازمه زندگی است؟!

چون در زندگی، پدیده‌های برابر هم و متضاد وجود داشته و دارد: نیش و نوش، زشت و زیبا، روشنایی و تاریکی و... پس اضطراب و نگرانی تا حدی لازمه‌ی زندگانی بشر است و فقدان آن (به اصطلاح بی‌خیالی محض و بی‌غم بودن!) از نظر روانشناسی نوعی بیماری روانی و نشانه‌ی جنونی موسوم به «پسی کوپاتی» است^۱.

در این عصر، با پشت کردن جوامع صنعتی به دین و معنویت، موجبات نگرانی و دلهره در زندگی، زیادتر از هر دوره و زمان دیگر به چشم می‌خورد؛ احساس تنهائی و هضم شدن و از دست دادن

۱. آن سوی چهره‌ها، ص ۳۵.

۱۰ / بی‌پناهی عصر حاضر و پناه راستین

اصالت‌های انسانی در روند پیشرفت‌های صرفاً صنعتی و احساس بی‌پناهی و بردگی ناخواسته در برابر غول ماشینیزم، وحشت و اضطراب از آینده‌ی مجهول و تاریک، دلهره از عدم موفقیت در شوون گوناگون زندگی: در تحصیل، شغل و نحوه‌ی کار، انتخاب همسر و زندگی مشترک و نحوه‌ی سلوک و زندگی خانوادگی، وضعیت تحصیل و تربیت فرزندان و آینده‌ی آنان و...

بنابراین، در عصری که دلهره در ذات آن نهفته است خواه‌ناخواه، مبارزه با نیش‌ها، زشتی‌ها و تاریکی‌های زندگی از طریق صحیح و راه اصولی باید صورت گیرد تا زندگی سالم و سعادت‌مندانه هر فرد تضمین گردد؛ و ما باید این راه اساسی و نحوه‌ی

دوره پنجم، شماره یک / ۱۱

غلبه و تسلط بر نگرانی‌ها را بیاموزیم و آن‌ها را مهار کنیم و از روشنایی، زیبایی و گل‌های زندگی بهره‌مند گردیم.

نیاز به ایمان و معنویت

زندگی، دریای پرتلاطم و مواجی است که هر آن خطر غرق شدن در آن، انسان را تهدید می‌کند اما هر فرد، ناچار است که از این دریای ژرف بگذرد و برای غرق نشدن ناگزیر باید وسیله‌ای داشته باشد که خود را روی آب نگهداری و این جز با داشتن کشتی مجهز یا آشنایی کامل و صحیح به شنا و تلاش و تکاپو در آموختن راه صحیح زندگی و غلبه بر مشکلات امکان‌پذیر نیست تا انسان را با آرامش خاطر به کرانه‌ی آمال برساند.

امام هفتم شیعیان (علیه‌السلام) به هشام می‌فرماید: لقمان حکیم به پسر خود گفت:

دنیا دریای ژرفی است که: انسان‌های زیادی در آن غرق شده‌اند، تقوی و پرهیزگاری کشتی توست آن کشتی که پر از ایمان است. بادبان‌های آن، توکل به خدا، نگهبان و پاسدارش عقل و فکر، راهنما و ناخدایش، علم و تدبیر و سکان آن بردباری و تحمل است.^۱ که در برابر فشار توفان و امواج سهمگین دریای زندگی خرد نمی‌گردد.

راستی هم جز با چنین نیرویی نمی‌توان از ژرفای دریای پرتلاطم و پرخوف زندگی گذشت و از غرقاب نجات یافت؛ و بدون ایمان، تحمل و

دوره پنجم، شماره یک / ۱۳

بردباری، اراده‌ی محکم و توکل به قدرت و لطف پروردگار جهان در مبارزه با زندگی، نمی توان پیروز بود.

نگرانی، بلای عالم‌گیری که روزانه بیش از نه هزار نفر بر اثر آن، دست به خودکشی می‌زنند^۱ نشان ورشکستگی تمدن مادی غرب و نمودار فقر اخلاقی و فضیلت در اجتماع امروز است. عقربه ایست نمودار نارسایی علوم و دانش مادی در پاسخگویی به نیازمندی‌های بشر و بازگوکننده‌ی عجز و ناتوانی قوانین بشری در حل مشکلات و اداره‌ی اجتماعات و رهبری انسان‌ها.

۱. اطلاعات ۱۳۴۷/۸/۲۷ از آمار سازمان جهانی بهداشت.

وگر نه چرا با پیشرفت علوم و تکنیک و فراهم شدن همه گونه وسایل رفاه و آسایش برای بشر و کام‌جویی و بهره‌گیری از همه‌ی پدیده‌ها، به جای آن‌که انسان‌ها را شادکام‌تر و سعادت‌مندتر کند، فرسوده‌تر و بیمارتر و بدبخت کرده است، آسایش و آرامش سلب شده و جا به اضطراب و دلهره و نگرانی‌ها داده است. اینجاست که نسل نگران و سرگشته، به دنبال گمشده می‌گردد و چون آن را - که تنها در سایه‌ی ایمان است - نمی‌یابد، به الکل و افیون و قرص‌های مسکن و خواب‌آور پناه می‌برد یا سرانجام به دامن خودکشی پناه می‌شود؟ چرا چنین است؟ جواب روشن است: علوم مادی تنها به جنبه‌ی جسمی و نیازمندی‌های مادی انسان توجه کرده ولی

دوره پنجم، شماره یک / ۱۵

به بخش عمده‌ی عرصه‌ی وجود انسانی یعنی روح و نیازهای روانی و معنوی او توجه نکرده و آن را نادیده گرفته است. در نتیجه این همه آشفتگی‌ها و نگرانی‌ها و نابسامانی‌ها پدید آورده.

فقدان ایمان و نیاز بسیار بشر به آن، آن‌چنان مهم است و نقش آن در زندگی انسان‌ها آن‌قدر احساس می‌شود که بزرگ‌ترین روانشناس معاصر و دکتر طب و حقوق، استاد کرسی روان‌شناسی «پرفسور کارل یونگ» می‌گوید:

بیماری قرن ما، بیماری مذهبی است. در اثر تکنولوژی و جمود تعالیم و کوتاه‌نظری و تعصب، بشر قرن بیستم لامذهب شده و سرگشته در

۱۶ / بی‌پناهی عصر حاضر و پناه راستین

جستجوی روح خود است و تا مذهبی نیابد آسایش ندارد.

بی مذهبی لامحاله پوچی و بی‌معنا بودن زندگی را سبب می‌شود و داشتن مذهب و آرمان به زندگی مفهوم و معنا می‌بخشد. آن‌کس که باشهامت در راه خودشناسی گام گذاشت، به خداشناسی می‌رسد و در مرحله‌ی آخر به تکامل نفس و فردیت خود واصل می‌گردد!

بدون مذهب و ایمان حقیقی آرامش وجود نخواهد داشت. قرآن کریم در این زمینه تعبیر بسیار جالبی دارد.

۱. کیهان، شماره ۸۱۹۶، مصاحبه‌ی دکتر احمد اردوبادی با یونگ.

دوره پنجم، شماره یک / ۱۷

هر که از یاد خدا غفلت ورزد و از ایمان و دین
روی برتابد، مسلماً زندگی او تنگ، رنج‌آور، دردآلود
و ناگوار خواهد بود^۱.

زندگی تنگ و توأم با نگرانی، نتیجه‌ی بی‌ایمانی
و نداشتن قرارگاه فکری و پناهگاه معنوی و بر اثر تنها
کمبود بشر، در حیات فردی و اجتماعی، در این قرن
پراضطراب است. برای رهایی از این غرقاب هولناک
و نجات از نگرانی‌ها ناگزیر از پذیرش عقیده خالص
مذهبی هستیم.

«دکتر گیلوردهاوزر» در کتاب «گذرنامه برای
یک زندگانی نوین» می‌نویسد:

ما در زندگی به اعتدال و ایمان احتیاج داریم و
من با ژا. لییمان G.A.Liebman بزرگ‌ترین
فیلسوف عصر حاضر هم عقیده هستم آنجا که
می‌گوید «دین و مذهب در زندگانی به انسان اطمینان
و تکیه‌گاه روحی می‌بخشد».^۱

قرآن کریم می‌فرماید: آگاه باشید که آرامش
دل‌ها و اطمینان خاطر تنها در سایه‌ی یاد خدا و ایمان
است.^۲

راستی چرا آرامش و سکون و اطمینان خاطر
مخصوص مؤمنان و افراد خداشناس باشد و دیگران
از این نعمت بزرگ محروم بمانند؟

۱. نسل سرگردان، ص ۷۶.

۲. سوره‌ی رعد، آیه‌ی ۲۸.

دوره پنجم، شماره یک / ۱۹

شما حساب کنید کسی که همیشه از یک قدرت بی پایان غیبی کمک می گیرد و خود را وابسته به خداوند قادر، حکیم، دانا و مهربان می داند و او را یاور و پناهگاه خویش می پندارد و نیروی غیبی و معنوی او را پشتوانه‌ی خود می داند و او را در هر حال ناظر و آگاه به کارهای خویش محسوب می کند و خواست واداده‌اش را در سرنوشت خویش مؤثر می داند و طبق مصلحت خدا و با یاد او کارها را شروع می کند و در انتظار پاداش و اجر دنیوی و اخروی خداوند بزرگ می باشد، نباید احساس آرامش و امنیت کند؟

در مقابل، کسی که برای خود قرارگاه فکری و پناهگاه معنوی و مطمئن و آرمان مقدّسی ندارد و

۲۰ / بی‌پناهی عصر حاضر و پناه راستین

همانند پَر کاهی در فضایی بی‌پایان، دستخوش گردباد
و توفان‌های حوادث است و هر لحظه به سویی
می‌گردد و سرگشته و حیران است؛ نباید دستخوش
اضطراب و نگرانی گردد؟! راستی کدام دسته سزاوار
آرامش روحی و امنیت خاطر هستند؟

قرآن کریم جواب روشن و قاطعی می‌دهد.
آنجا که در مقام مقایسه‌ی مشرکین، کفار و مؤمنان
می‌فرماید:

«کدام‌یک از این دودسته سزاوار آرامش و
امنیت حقیقی هستند؟ آن‌ان که به خداوند گرویده و
ایمان خود را به ستم و (شرک) نیامیخته‌اند تنها برای

دوره پنجم، شماره یک / ۲۱

آنان آسایش روحی است و هم آن‌ها هدایت یافتگانند»^۱.

با کمک این پشتوانه‌ی معنوی یعنی ایمان، می‌توان مشکلات را رفع و بر نگرانی‌ها غلبه کرد. حتی آن را به‌عنوان مؤثرترین داروها در معالجه‌ی روحی و جسمی بیماران بکار برد.

دکتر پول ارنست - آدولف P.E.Adolph

متخصص جراحی عمومی و طب دانشگاه پنسیلوانیا
می‌نویسد:

«... مهم‌ترین عامل شفای مریض ویتامین‌ها، دارو، معدنی‌ات و جراحی و... نیست بلکه امید و ایمان می‌باشد. من به این نکته پی بردم که از این پس

باید جسم مریض را با بکار بردن وسایل طبی و جراحی و روح وی را با تقویت ایمانش نسبت به خدا معالجه کرد. ثابت شده است که اگر ایمان و توسّل به خدا در معالجات منظور شود و از عوامل معالجه محسوب گردد، نتایج درخشانی به دست می‌آید»^۱.

قدرت ایمان شگفت‌انگیز است و ای بسا افرادی که در اثر نداشتن ایمان دچار نگرانی‌ها شده و ناامید و مأیوس به کام مرگ و انتحار فرورفته‌اند.

نیروی مقاومت مؤمن

مؤمن واقعی در سخت‌ترین لحظات و حسّاس‌ترین شرایط، در زیر فشار کوههای مصیبت و ناملایمات،

دوره پنجم، شماره یک / ۲۳

خم به ابرو نمی‌آورد و بلکه با قدم‌های استوار به پیشواز حوادث و به جنگ مشکلات می‌رود و با شکست و ناکامی مبارزه می‌کند و پیروز می‌گردد.

آیا برای اثبات معجزه‌ی ایمان مثالی زنده‌تر و گویاتر از اثرات ایمان و مذهب در مبارزه‌ی شگفت ملت مسلمان ایران می‌توان نشان داد؟...

ایمان پیشوای عظیم‌الشان انقلاب و تکیه و توکل او بر رحمت خدای جهان بود که با وجود حبس و تبعید و رنج‌ها و مصیبت‌ها، نه‌تنها شکستی در او راه نیافت بلکه هرروز در مبارزه راسخ‌تر و سرسخت‌تر از روز پیش پایمردی کرد.

ایمان اسلامی این بزرگ‌مرد و قاطبه‌ی ملت مسلمان بود که با دسته‌ای خالی توانست رژیم‌ری را

۲۴ / بی‌پناهی عصر حاضر و پناه راستین

با میلیاردها دلار اسلحه و با برخورداری از حمایت
ابرقدرت‌ها، از اریکه اوج قدرت به زیر کشید و
طاغوت را سرافکنده و گریان و ذلیل فراری سازد...

آری، به راستی معجزه‌ی ایمان، مؤمن را چون
کوه استواری می‌سازد که هیچ سیل و توفان را یارای
درهم شکستن آن نیست.

ساختمانی را که در بستر رودخانه و مسیل قرار
دارد؛ به نظر آورید. اگر بنیان آن سست باشد و با
آجر گچ و مصالح معمولی بنا شود، در اندک زمانی با
اولین حربه و هجوم سیل از بیخ و بن کنده می‌شود و
دیواره‌هایش فرومی‌ریزد. ولی اگر پی و بنیانش محکم
باشد و با بتون آرمه و سیمان و آهن، پایه‌ها و
دیوارش را بنا کنیم، امواج خروشان سیل در آن مؤثر

دوره پنجم، شماره یک / ۲۵

نیست و نمی‌تواند مقاومت آن را درهم بشکند.
در نتیجه ساختمان محکم و پناهگاه مطمئنی خواهد
بود.

قدرت مقاومت مردان باایمان نیز، در برابر
حوادث، مشکلات و نگرانی‌ها، به کوه تشبیه شده
است «المؤمن كالجبل الراسخ لا يحرکه العواصف».
مؤمن روحی بزرگ و قلبی گسترده دارد،
نگرانی‌ها و حوادث نمی‌تواند او را هضم کند و یا
همرنگ خود سازد با آن‌که نگرانی همانند اسیدی
است که قطره قطره بر آهن ریخته و سرانجام آهن را
سوراخ می‌کند و یا چون موریانه ای است که جان
انسان‌ها را از داخل می‌خورد و از پای درمی‌آورد.

اما مؤمن آن‌که خود را با ابدیت و بی‌نهایت پیوند داده‌اند و به خدای بزرگ و لطف و کمک بی‌پایانش امیدوارند، روحشان بزرگ و چنان‌چون اقیانوس است؛ و قطراتی که از ابرهای تیره و متراکم نگرانی می‌چکد در برابر پهنای دریای تحمل و صبر مؤمن شرمسار می‌شود.

امام صادق (علیه‌السلام) فرمود: مؤمن از پاره‌های آهن محکم‌تر است؛ چون پاره‌های آهن در آتش تغییر می‌یابد اما مؤمن اگر کشته شود و دوباره زنده و باز کشته گردد، قلبش تغییر نمی‌یابد و همواره ثابت و پایدار است.

پایان